

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Joonas Pöder
Advokaadibüroo LEVIN OÜ
Joonas.Poder@levinlaw.ee

Teie 13.01.2025
Meie 28.02.2025 nr 9-2/372-2

Vastus pöördumisele

Lugupeetud vandeadvokaat Joonas Pöder

Pöördusite Justiits- ja Digiministeeriumi poole ettepanekuga alkatada prokuratuuris teenistuslik järelevalve seoses prokurör Kretel Tamme avaldatud arvamuseartikliga, mis Teie hinnangul kujutas endast süütuse presumptsiooni rikkumist riigivõimu esindaja poolt, prokuratuuri maine õõnestamist ja riigi ressursside väärkasutust.

Vastavalt VVS § 95 lg 1 valvab minister ministeeriumi valitsemisala valitsusasutuste ja nende ametiisikute, samuti muude ministeeriumi hallatavate riigiasutuste tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle. ProkS § 9 lg 1 kohaselt teenistuslikku järelevalvet prokuratuuri üle teostab Justiitsministeerium. Justiitsministeeriumi teostatav teenistuslik järelevalve prokuratuuri üle ei laiene prokuratuuri tegevusele jälitustegevuse planeerimises, kohtueelses kriminaalmenetluses ja riikliku süüdistuse esindamisel kohtus. Seega tuleb teenistusliku järelevalve alustamise üle otsustamisel hinnata, kas on põhjus kahtlustada, et prokuratuuri tegevus on seadusevastane või ebaotstarbekas.

Ehkki olete oma kirjas viidanud, et kõnealune arvamuseartikkel kujutab endast riigi ressursi väärkasutust ja prokuratuuri õigusriikliku kuvandi õõnestamist ning on justkui jätnud „prokuratuurist kui organisatsioonist mulje, et tegemist ei ole asutusega, mis tegeleb enda õigusriikliku funktsiooni täitmisega, vaid enda suva järgi valitud tegevustega“, ministeerium artikli teksti pinnalt selle järeldusega ei nõustu. Artiklis oli esitatud mitmeid erinevaid näiteid kuritegudest, sh erinevaid näiteid korruptsioonikuritegudest, ning artikli sisuks oli üldine teavitustöö korruptsiooni, selle ennetamise ja selle vastu võitlemise olulisuse kohta. Arvamuseartiklis käsitletava illustreerimine parasjagu päevakajaliste juhtumite näitel on tavaline ajakirjanduslik võte, mis aitab abstraktseid kontseptsioone lugejale mõistetavamaks muuta. Artikli lõpus oli prokurör ka selgelt rõhutanud, et konkreetsetes kriminaalasjas ei ole veel sugugi selge, kas ja milliseid süüdistusi kellelegi esitatakse, st on justnimelt hoolikalt vältinud ebaõiget järeldust, et kedagi on põhjust juba kurjategijana käsitada. Konkreetselt P. Pruunsilla ja P. Humala kriminaalasja meedias kajastamist ei algatanud prokuratuur, vaid Teie poolt oma kirjale lisatud ajakirjandusartiklitest nähtuvalt pöördus kriminaalasjaga seoses meedia poole hoopiski kahtlustatav Pruunsild ise, kes nähtavasti püüdis mh oma esialgse õiguskaitse taotlusega saavutada olukorda, kus ajakirjanduses avaldataks esimesena tema nägemus alustatud kriminaalmenetluse ja selle esemeks oleva teo kohta.

Korruptsiooni ennetamine on Riigikogu otsuse „Kriminaalpoliitika põhialuste aastani 2030 heakskiitmine“¹ punkti 4.3 kohaselt õiguskaitseasutuste prioriteetne eesmärk. Vastavalt sama otsuse punktile 8 seavad justiits- ja siseminister mh prokuratuurile kuritegevusevastases võitluses prioriteedid. Need nn Laulasmaa prioriteedid hõlmavad praegu, aga hõlmasid ka artikli ilmumise ajal

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/313112020006>

mh võitlust raske korruptsiooniga.² Ehk olulisimakski osaks kuritegevusevastasest võitlusest on ennetustöö, mis omakorda hõlmab teadlikkuse tõstmist. Sestap ei ole prokuröri poolt üldiselt korruptsiooniteadlikkust tõstva, korruptsiooni ohtlikkust ning prokuratuuri üldist sõltumatust, erapooletust ja äraostmatust selgitava arvamusartikli avaldamine sugugi riigi ressursi väärkasutus ega mulje jätmine meelvaldsest ja suvalisest tegutsemisest, vaid nimelt prokuratuurile Riigikogu otsusest tulenevalt pandud ennetusülesande täitmine ja prokuratuuri tegevuse selgitamine avalikkusele.

Eeltoodu põhjal leiab Justiits- ja Digiministeerium, et teenistusliku järelevalve alustamiseks prokuratuuri üle põhjust ei ole.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Andreas Kangur 54800354
Andreas.Kangur@justdigi.ee

² <https://www.justdigi.ee/kuritegevus-ja-selle-ennetus/oiguskaitse-prioriteedid>